

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 31/2005
29.4.2005

Asia Virkamieslain 56 §:n mukainen korvausvaatimus

Korvausvaatimus

Tullihallitus on velvoitettava suorittamaan valtion virkamieslain 56 §:n nojalla X:lle 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, koska X on nimitetty määräaikaisiin virkasuhteisiin ilman valtion virkamieslain 9 §:ssä säädettyjä perusteita ja koska häntä ei enää ole nimitetty tämän viraston virkamieheksi.

X on nimitetty Tullihallituksen virkamieheksi neljään peräkkäiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen kolmeksi ja puoleksi vuodeksi ajalle 3.4.2000-30.9.2003. Tämän jälkeen X:ää ei ole enää nimitetty. X on työskennellyt ensin toimistosihteerin ja sittemmin apulaistullitarkastajan nimityksellä. Syyksi virkasuhteen päättymiseen on ilmoitettu määräajan päätyminen ja se, että henkilö jonka avustajaksi X palkattiin, ei tarvitse enää osa-aikaeläkkeelle siirtymisen jälkeen avustajaa, eikä määrärahoja osa-aikaisen avustajan pitämiseen ole. X:n tilalle on palkattu toinen työntekijä, mikä ilmenee hakemuksen liitteenä olevasta työpaikkailmoituksesta. X:n työtehtävät eivät ole kadonneet.

X tuli tullilaitoksen palvelukseen tullisihteerin A:n avustajaksi kielenkääntämisessä. X oli tuolloin työtön englanninkielen opiskelija. A lähinnä oikoluki X:n käännöksiä ja saneli harvemmin omia käännöksiään X:lle. Työpaikan ongelmia selvitellessä X on myös ilmoittanut ymmärtäneensä olevan A:n avustaja. X:lle uskottiin kuitenkin myös monenlaisia vaativia töitä. Kun X tuli tullilaitoksen palvelukseen, hänelle sanottiin, että hänen toimenkuvansa tulee muuttamaan taitojen kehittyessä. X:n taidot kehittyivät, mutta edelleen hänelle tähdennettiin, että hän on A:n avustaja. X avusti paljon tulliyllitarkastajaa, jonka vastuualueena oli tuotevääreennökset. X sai tulliyllitarkastajalta myös suuret

kiitokset hyvästä työstä sitoutumisestaan oikaisuvaatimuksessa mainittuun hankkeeseen. X joutui työpaikallaan myös epäasiallisen kohtelun ja työpaikkakiusaamisen kohteeksi, eikä näitä asioita selvitetty asianmukaisesti.

X hakee korvausta stressistä, kärsimyksestä ja ansionmenetyksestä.

Asian käsittely ja selvittäminen

Tullihallitus on antanut vastineen. X:n määräaikaisille virkasuhteille on ollut valtion virkamieslain 9 §:n mukainen työn luonteesta johtuva peruste, eikä X:llä siten ole oikeutta vaatimaansa korvaukseen.

X on työskennellyt Tullihallituksen valvontaosaston tutkintayksikössä ja hänen tehtävänä on ollut toimia yksikön työrajoitteisen kielenkääntäjän avustajana. Avustajana toimiminen on ollut aikanaan ainoa peruste X:n rekrytointiin. Avustaja oli palkattava, koska kyseisellä kielenkääntäjällä oli avuntarpeen osoittava lääkärintodistus. Lääketieteelliset syyt eivät kuitenkaan aiheuttaneet pysyviä rajoituksia asianomaiselle kielenkääntäjälle ja X:n viimeisen palvelussuhdejakson aikana kielenkääntäjän työkyvyssä tapahtuikin oleellinen muutos. Avustajan käytölle ei ollut enää lääketieteellistä perustetta. Myös tältä osin työnantajalle on osoitettu lääkärintodistus. Kielenkääntäjä jäi X:n viimeisen virkasuhteen aikana osa-aikaeläkkeelle ja on työskennellyt ilman avustajaa siitä lukien.

X:lle ei milloinkaan ole luvattu palvelussuhteen jatkuvuutta. X on työskennellyt kielenkääntäjän avustajana eikä avustavana kielenkääntäjänä kuten hän itse asian on kokenut. Vain marginaalinen osa X:n työtehtävistä on ollut muita yksinkertaisia toimistotehtäviä sen mukaisesti kuin se työajankäytöllisesti on ollut tarkoituksenmukaista. Palkkaus, joka on ollut kielenkääntäjän palkkausta olennaisesti alempi, on myös määräytynyt avustajan tehtävän mukaisesti. X:n ammattinimikkeellä ei ole asiassa merkitystä, vaan nimike on määräytynyt palkkauksellisen tason mukaisesti. X ei ole voinutkaan toimia itsenäisesti kääntäjänä, koska hänen osaamisensa on ollut puutteellista ja häneltä on puuttunut asiaankuuluva kielitieteellinen tutkinto. Ristiriitaa työyksikössä aiheutti se, että X itse koki olevansa kielenkääntäjä ja kykenevänsä tekemään kielenkääntäjän tehtäviä.

Tullihallituksen valvontaosastolla on käynnistetty syksyllä 2003 kielenkääntäjän rekrytointi sen vuoksi, että kyseisessä yksikössä oli käytössä vain 0,5 henkilötyövuotta käännöstehtäviin. Kuten X:n virkamieslautakunnalle toimittamasta työpaikkailmoituksestakin selviää, kysymyksessä on ollut asianomaisen alan korkeakoulututkinnon suorittaneen henkilön eli kielenkääntäjän rekrytointi. Tämä rekrytointi ei ole korvannut X:n palvelussuhteen päättymistä. Haettavana ollut kielenkääntäjän tehtävä on ollut eri kuin se tehtävä, jota X on hoitanut.

Asiassa voidaan tarvittaessa kuulla vastineessa mainittuja virkamiehiä.

X on antanut vastaselityksen. A:n terveydentilaan koskeva lääkärintodistus ei ole ollut enää voimassa X:n tullessa tullilaitoksen palvelukseen, minkä X sai kuulla työterveydenhuollossa käydessään keskustelemassa työpaikan huo-

nosta työilmapiiristä. Lääkärintodistuksen voimassaolo tulee tarkistaa. A:n terveydelliset ongelmat kuitenkin rajoittivat hänen työskentelyään. Mitään olennaista muutosta ei hänen työkyvyssään tapahtunut X:n viimeisen määräaikaisen virkasuhteen aikana.

Avustajan nimike ei anna oikeaa kuvaan X:n työtehtävien vaativuudesta tai sisällöstä. X:n muiden kuin avustajan tehtävien osuus ei ollut marginaalinen, vaan hän teki esimerkiksi usein viikkojakin kerrallaan tuoteväarennösten tilastointia ja tallentamista. X:n ammattitaidon väheksyminen on työpaikkakiusaamista. Hän on tehnyt työnsä hyvin huolellisesti, ripeästi ja laadukkaasti. Asiantuntija-arvion X:n ammattitaidoista voi saada esimerkiksi yliopiston englanninkielen laitokselta.

Tullihallitus on vastineessaan luetellut tarvittaessa kuultavia henkilöitä. Tällöin tulisi kuulla myös X:n vastaselityksessään luettelemia ystäviä.

Virkamieslautakunta on istunnossaan 4.3.2005 päättänyt, että asiassa ei toimiteta suullista käsittelyä ja että Tullihallitukselle varataan tilaisuus toimittaa virkamieslautakunnalle Tullihallituksen vastineessa mainitut tullisihteeri A:n avustajantarpeen ja avustajantarpeen lakkaamisen osoittavat lääkärintodistukset.

Tullihallitus on toimittanut virkamieslautakunnalle A:n terveydentilaa koskevan erikoislääkärin 16.10.1997 päivämäärän todistuksen, 17.8.1999 päivätyn lääkärintodistuksen, 20.4.2004 päivätyn työterveyslääkärin työkyky selvityksen sekä A:n sairaus- ja kuntoutuspoissaoloja ajalla 31.3.1992-15.10.2004 koskevan selvityksen. Tullihallitus on esittänyt, että A:n avustajan käyttö on alkanut ennen X:n palvelussuhteen alkamista 16.10.1997 ja 17.8.1999 annettujen lääkärintodistusten perusteella. Avustajan käyttöä on jatkettu A:n lähimmän esimiehen harkinnan perusteella, koska A on jatkuvasti valittanut ongelmistaan käsissään ja lisäksi hänellä on ollut tavanomaista enemmän sairauspoissaoloja. Vuonna 2000, jolloin X:n palvelussuhde on alkanut, A:lla on ollut 11 sairauspoissaolokertaa, yhteensä 68 päivää. Tullihallituksen henkilöstöyksikkö on keskustellut ennen X:n palvelussuhteen päättämistä työterveyslääkärin kanssa A:n terveydentilasta ja avustajan tarpeesta. Tuolloin työterveyslääkäri on todennut, että hän tuntee potilaan sairaushistorian, eikä tällä hetkellä avustajan käytölle ole lääketieteellisiä perusteita.

X:lle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen virkamieslautakunnalle toimitetun selvityksen johdosta. Vastaselitystä ei ole annettu.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla

määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Lain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Nimittämiskirjojen mukaan Tullihallitus on nimittänyt X:n määräaikaisiin virkasuhteisiin seuraavasti:

- ajalle 3.4.-30.9.2000, toimistos sihteeri
- ajalle 1.10.2000-30.9.2001, toimistos sihteeri
- ajalle 1.10.2001- 30.9.2002, apulaistullitarkastaja
- ajalle 1.10.2002-30.9.2003, apulaistullitarkastaja

Nimittämiskirjoihin ei ole merkitty määräaikaisuuksien perustetta. Tullihallituksen vastineen mukaan määräaikaisten nimittämisten perusteena on yksinomaan ollut se, että X on toiminut avustajana kielenkääntäjälle, jonka työkyky on kysymyksessä olevana aikana ollut rajoittunut. X:n omankin selvityksen mukaan hän on englanninkielen opiskelijana tullut tullilaitoksen palvelukseen kysymyksessä olevan virkamiehen avustajaksi. X:n selvityksen mukaan edelleen avustettavan virkamiehen työkyky on ollut rajoittunut ja X on myöhemminkin työpaikan riistatilanteita selvitellessä ilmoittanut ymmärtäneensä olevansa kysymyksessä olevan henkilön avustaja.

Tullihallituksen toimittamista lääkärintodistuksista ilmenevät kielenkääntäjä A:n sairaudet ja peruste avustajan käytölle. Avustajaa on käytetty jo ennen X:n nimittämistä ja X:n virkasuhteiden aikana avustajan tarpeesta on aikaisempien lääkärintodistusten ja A:n vaivojen jatkuttua päättänyt A:n lähin esimies harkinnan perusteella.

Vaikka siitä, missä määrin X on suorittanut myös muita tehtäviä, ei ole täsmällistä selvitystä, asiassa on katsottava selvitetyn, että X:n nimittämisperusteina on ollut toisen määrätyn henkilön avustajana toimiminen tämän alentuneen työkyvyn aikana. Tätä voidaan pitää työn luonteeseen perustuvana määräaikaista virkasuhdetta edellyttävänä seikkana.

Virkamieslautakunta toteaa, että tässä korvaushakemusasiassa X:n työn laadun tai hänen ammattitaitonsa selvittämisellä ei ole merkitystä asian ratkaisun kannalta. Virkamieslautakunnan toimivaltaan ei kuulu myöskään X:n työpaikkakiusaamiseen liittyvien kantelunluonteisten vaatimusten eikä stressin ja kärsimyksen aiheuttamiseen perustuvien korvausvaatimusten käsittely.

Virkamieslautakunta katsoo, että X:n nimittämille kysymyksessä oleviin määräaikaisiin virkasuhteisiin on ollut valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu hyväksyttävä peruste.

Päätös

Virkamieslautakunta ei tutki X:n työpaikkakiusaamista koskevia kantelunluonteisia vaatimuksia eikä stressin ja kärsimyksen aiheuttamiseen perustuvia korvausvaatimuksia.

Virkamieslautakunta hylkää X:n valtion virkamieslain 56 §:n mukaisen korvausvaatimuksen.

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslaki 9 §, 49 § 1 mom ja 56 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Ismo Räisänen

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Jalava, A. Nieminen, M. Nieminen, Komulainen, varajäsenet Nummijärvi ja Lehtonen sekä vähemmistön jäsen Sipiläinen.

Vähemmistön äänestyslausuma liitteenä.

Liite**Eri mieltä olleen jäsen Sipiläisen lausuma**

X on nimitetty neljällä eri nimityskirjalla määräaikaisiin virkasuhteisiin Tullihallitukseen 3.4.2000-30.9.2003. Nimittämiskirjoissa ei ole mainintaa määräaikaisuuden perusteesta. Kahdessa ensimmäisessä nimityksessä hänen virkanimikkeensä on ollut toimistosihteeri ja kahdessa jälkimmäisessä apulais-tullitarkastaja. Tullihallituksen käsityksen mukaan määräaikaisuuden perusteena on ollut tullisihteeri A:n avustaminen. Käytännössä X on tehnyt muitakin tehtäviä ja itsenäisiä käännöstöitä. Tullihallituksessa on ollut pysyvä työvoiman tarve käännöstöissä. Määräaikaisuutta on perusteltu sillä, että A:n työkyvyssä on tapahtunut pysyvä parannus. Tätä työkyvyn muutosta osoittava lääkärintodistus on päivätty 20.4.2004 ja X:n viimeinen määräaikainen virkasuhde on päättynyt 30.9.2003. Näillä asioilla ei ole ajallista yhteyttä keskenään. Tullihallitus on 26.10.2003 hakenut kielenkääntäjää, mikä osoittaa, että työvoimaa tarvitaan käännöstöissä vähintään yksi kokoaikainen ja yksi osa-aikainen. Toisen virkamiehen avustaminen ei voi olla määräaikaisuuden perusteena ellei tiedetä selvää takarajaa avustamisen päättymiselle. Tässä tapauksessa tästä ei ollut kysymys. X:n nimittämisille määräaikaisiin virkasuhteisiin ei ole ollut olemassa valtion virkamieslain 9§:n 1 momentin mukaisia perusteita. Edellä mainituilla perusteilla määrään Tullihallituksen maksamaan X:lle kymmenen (10) kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.